

วรรณคดีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาสุขศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและรายงานการวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2518: 2) ได้สำรวจปัญหาความโครงการติดตามผลการใช้หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 โดยใช้แบบสอบถามตามครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนภูมิภาคจำนวน 54 โรงเรียน ผลการสำรวจหมวดวิชาพลานามัย พบว่า จำนวนครูไม่เพียงพอ เนื้อหาวิชาสุขศึกษา ควรแก้ไขแบบเรียนให้มีรายละเอียดและสาระมากขึ้น

สุรศักดิ์ สุรโยธี (2518: 43 - 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. 2518 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 11" โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สอดตามครูพลานามัย จำนวน 9 โรงเรียน รวม 16 คน

ผลการวิจัยพบว่า ครูพลานามัยส่วนมากที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และสอนทั้งวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา ครูพลานามัยทั้งหมดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนส่วนมากขาดครูพลานามัย คู่มือหลักสูตรและหนังสือประกอบการเรียน ศึกษานิเทศก์ให้ความช่วยเหลือครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรน้อยมาก จุดประสงค์ของหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว วิชาบังคับในวิชาพลศึกษายังไม่เหมาะสม เนื้อหาวิชาทั้งพลศึกษาและสุขศึกษามีความเหมาะสมกับเวลาเรียน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนยังมีไม่เพียงพอ การวัดและการประเมินผลที่กรมพลศึกษาได้แนะนำไว้มีความเหมาะสมดีแล้ว และโรงเรียนได้ใช้เกณฑ์นี้

จันทร์ ผ่องศรี (2519: 52 - 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี

พ.ศ. 2518 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 10" โภชโชนแบบสหภาพ ตามครูพลา
นามัย จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนวิชาพลานามัยไม่เพียงพอ และต้องสอน
ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ผู้บริหารทุกฝ่ายมีความเข้าใจถึงความสำคัญของวิชา
พลานามัย และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดคู่มือและตำราอยู่อีกมาก
ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี เนื้อหารายวิชาบังคับ
ของวิชาสุขศึกษาเหมาะสมดีแล้ว แต่คุณภาพการสอนสุขศึกษายังไม่เพียงพอ โรงเรียนใช้
เกณฑ์การวัดและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียน

ธีร ศรแก้ว (2519: 59 - 62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครูพลา
นามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัย ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ.
2518 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 9" โภชโชนแบบสหภาพ ตามครูพลานามัย
9 โรงเรียน จำนวน 22 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูพลานามัยส่วนมากเป็นชาย และสอน
ทั้งพลศึกษาและสุขศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเกี่ยวกับหลักสูตรพบว่า ควร
แยกวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาออกจากกันทั้งเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมาย โรงเรียนยังไม่พร้อม
ในการเตรียมคู่มือหลักสูตรประมวลการสน ศึกษานิตเทศน์ไม่ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการ
ใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชาสุขศึกษามีมาก จำนวนคาบน้อยไป เกณฑ์การวัดผลและการประเมิน
ผลที่กรมพลศึกษาได้แนะนำไว้เหมาะสมดี แต่โรงเรียนใช้เกณฑ์ของกลุ่มโรงเรียน การกำหนด
วิชาเลือกและจุดประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี อาจารย์ใหญ่และหัวหน้าสายวิชาให้
ความสนับสนุนวิชาพลานามัยเป็นอย่างดี

พนมพร เฒ่าเจริญ (2519: 121 - 146) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 7" โภชโชนแบบ
สหภาพตามบุคคลากรที่มีส่วนในการใช้หลักสูตรซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์
ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน จำนวน 15 โรงเรียน รวม 419 คน ผลการ
วิจัยพบว่า ขาดบุคลากรในทุกหมวดวิชา โดยเฉพาะในหมวดวิชาสังคมศึกษา พลานามัย
และศิลปะปฏิบัติ บุคลากรไม่ใส่ใจรับภาระรวมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ อาจารย์ผู้สอน
ประสบปัญหาในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ไม่เพียงพอ ขาด
แคลนเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร มีการบรรจุเนื้อหาวิชามากเกินไปก่อให้เกิดปัญหาการ
สอนไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด การประเมินผลมีปัญหามากในขั้นประเมินผลการประเมินผล

สุพละ ผลิพัฒน์ (2519: 127 - 150) ใ้ทำการศึกษาเรื่อง "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ในเขตการศึกษา 4" โดยใช้แบบสอบถามถามบุคลากรที่มีส่วนในการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน รวม 213 คน ผลการวิจัยพบว่า ขาดบุคลากรในทุกหมวดวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดวิชาศิลปศึกษา พลานามัยและสังคมศึกษา บุคลากรไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ อาจารย์ผู้สอนในทุกหมวดวิชามีปัญหาในการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ปัญหาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ขาดแคลนเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร มีการบรรจุเนื้อหาวิชามากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาการสอนไม่คลุมนเนื้อหาทั้งหมด การประเมินผลมีปัญหามากในขั้นระเบียบการประเมินผล ความเหมาะสมในการให้ระดั้มคะแนน

เสนีย์ พิทักษ์อรุณพิ (2524: 132 - 155) ใ้ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 1,140 คน แบ่งเป็นผู้บริหารการศึกษาคือ อธิบดีกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เขต ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 564 คน และนักการศึกษา คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู ศึกษาธิการนิเทศก์กรมต่าง ๆ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 576 คน พบว่า ผู้บริหารการศึกษานักการศึกษาต่างเห็นด้วยกับจำนวนความยากของวิชาสุขศึกษา (1 ความคอบ สปีคท์)

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา (2526: 39) ใ้ทำการศึกษาเรื่อง "การดำเนินการสอนวิชาพลศึกษาสุขศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ" โดยใช้แบบสอบถามถามผู้บริหาร ครูพลศึกษาและครูสุขศึกษา ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาของครูสุขศึกษาในการนำหลักสูตรวิชาสุขศึกษาไปใช้ในโรงเรียน พบว่า ครูสุขศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 58.00 ทอบว่าในการนำหลักสูตรวิชาสุขศึกษาไปใช้นั้น มีปัญหาพอสมควร ร้อยละ 21.10 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 12.60 มีปัญหาน้อยมาก ร้อยละ 9.30 มีปัญหาเป็นอย่างมาก ในจำนวนผู้ที่คิดว่ามีปัญหานั้นได้ระบุปัญหา 10 อันดับแรกตามลำดับดังนี้

1. ขาดอุปกรณ์การสอนสุขศึกษา (30.00)

2. เนื้อหาในหลักสูตรซ้ำซ้อนกับการสอนในชั้นอื่น ๆ และบางเรื่องยากเกินไป สำหรับเด็ก (6.70)
3. เนื้อหามีมากเกินไป (6.40)
4. เวลาสอนน้อยไปไม่เหมาะสมกับโครงการสอน (4.40)
5. หลักสูตรไม่รัดกุมไม่ตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็ก (3.70)
6. เนื้อหาแคบไปมีรายละเอียดน้อย (3.40)
7. ขาดหนังสือประกอบการเรียน (3.40)
8. ไม่มีคู่มือครูสำหรับครูผู้สอน (1.70)
9. ครูผู้สอนไม่เข้าใจหลักสูตรใหม่เท่าที่ควร (1.70)
10. ครูผู้สอนสุศึกษาไม่ได้เรียนมาทางกานสุศึกษาโดยตรง (1.70)

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ฟาโวล (Fawole) (1979: 1893 - A) ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจ สถานภาพการสอนสุศึกษาในโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายแห่งรัฐโอคลาโฮมา" (A Survey of the Status of Health Instruction in Oklahoma Junior and Senior High School) ผลการวิจัยพบว่า

1. ร้อยละ 49.99 ของโรงเรียนมัธยมต้น และ ร้อยละ 29.82 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ระบุว่าการสอนสุศึกษาในโรงเรียนถูกจัดอยู่ในสาขาวิชาพลศึกษา
2. ร้อยละ 12.07 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 22.81 ของโรงเรียนมัธยมปลาย เสนอว่าควรแยกวิชาสุศึกษาออกเป็นวิชาอิสระ
3. ร้อยละ 52.27 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 62.02 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ระบุว่าหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตรสุศึกษาคควรมาจากความต้องการของนักเรียนและชุมชน
4. ร้อยละ 25.22 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 25.10 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ใ้ใช้หนังสืออ้างอิงอ่านนอกเวลาทางกานสุภาพในชั้นเรียนสุศึกษาค้วย
5. ร้อยละ 18.88 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 22.85 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ใ้ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนสุศึกษา

6. ร้อยละ 16.90 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 17.07 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ระบุว่าได้ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะช่วยในการสอนมากที่สุด

7. ร้อยละ 61.53 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 69.77 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ได้ใช้ชั้นเรียนสุศึกษาในห้องเรียนปกติ

8. ร้อยละ 40.35 ของโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 44.45 ของโรงเรียนมัธยมปลาย ได้ใช้เทคนิคการสังเกตในการประเมินผลวิชาสุศึกษา

9. ร้อยละ 63.42 ของครูโรงเรียนมัธยมต้น และร้อยละ 64.87 ของครูโรงเรียนมัธยมปลาย ระบุว่าสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

ชอร์ (Shaw) และ นอร์ฟลีท (Norfleet) (1981: 182 - 185) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรสุศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" (Development of a High School Health Education Curriculum) โดยใช้แบบสอบถามถามครูผู้ปกครองและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูจะทองสอนและแนะนำเกี่ยวกับบุหรี่ แอลกอฮอล์ ยาเสพติด การปฐมพยาบาล และสวัสดิศึกษา
2. ครูควรพัฒนาการสอนของตนเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
3. ควรมีการสอนเพศศึกษาและจิตวิทยา วิชาเลือกควรสัมพันธ์กับชีววิทยาหรือเกี่ยวกับวิชาที่นักเรียนสนใจ
4. คณะกรรมการสุศึกษาควรประกอบด้วย ผู้สอนวิชาสุศึกษา จิตวิทยา การศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น
5. แต่ละโรงเรียนควรมีรายการเกี่ยวกับอันคัมความคองการทางคานสุภาพของนักเรียน ซึ่งแสดงขอมเชคของหลักสูตรสุศึกษา กังนี้
 - 1) ความคองการทราบเกี่ยวกับตัวเอง
 - 2) ความคองการรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา
 - 3) ความคองการทราบเกี่ยวกับสถานที่ในโรงเรียนเกี่ยวกับวัสดุและขอมูลคานสุภาพ
 - 4) ความคองการทราบเกี่ยวกับยา

5) ความต้องการทราบเกี่ยวกับการเกิด

6) ความต้องการให้ครูสนใจในตัวของฉัน และเมื่อฉันมีปัญหา ฉันต้องการให้คนอื่นสนใจและช่วยเหลือฉัน

นอกจากนี้ ครูผู้ศึกษาคควมีความรู้และทักษะในการสอนเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้ศึกษา ครูวิทยาศาสตร์ ครูจิตวิทยา และคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน

เรย์มอน (Raymond) (1981: 3437 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลแห่งรัฐจอร์เจีย" (A Descriptive Study of the Health Instruction Program in Georgia Public Schools, Grade 8 - 12) โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่ทำการสุ่มตัวอย่างไว้ 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้ศึกษา ครูพลศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านพลศึกษาคควมีส่วนร่วมในการวางแผนและการสอนสุขศึกษามากที่สุด โรงเรียนควรจัดโครงการอาหารกลางวัน โครงการสวัสดิภาพ และคณะกรรมการสุขภาพไว้เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียน เพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมความรู้และความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมสุขภาพ สำหรับการจัดหลักสูตร สุขศึกษา ในโรงเรียนควรจัดให้ครอบคลุมโดยมีคณะกรรมการหลักสูตรในโรงเรียน ครูผู้ศึกษา และคณะกรรมการการศึกษาในโรงเรียนควรร่วมกันเป็นผู้นำที่ในเรื่องนี้

จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรวิชาสุขศึกษา มีสภาพและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

ครูผู้ศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่เป็นครูพลศึกษาที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี และต้องสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดชั้นเรียนวิชาสุขศึกษาในห้องเรียนปกติและครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุด ผู้บริหารทุกฝ่ายมีความเข้าใจถึงความสำคัญของวิชาสุขศึกษาและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี แต่ศึกษานิเทศก์ให้ความช่วยเหลือในการใช้หลักสูตรน้อยมาก โรงเรียนส่วนมากขาดอุปกรณ์การสอน และเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร ครูส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ ทำให้ประสบปัญหาในการเขียนรูปประสงค์เชิงพฤติกรรมและในด้านการประเมิน

ผลการเรียนการสอน ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไปและขาดวิธีการสอนที่ดี เนื้อหาวิชามีมากเกินไปเกินกว่าจำนวนคาบที่จัดให้สอน เนื้อหาบางช่วงซ้ำซ้อนกับการสอนในชั้นอื่น ๆ และบางเรื่องยากเกินไปสำหรับเด็ก ครูเสนอให้แยกวิชาสุขศึกษาออกจากวิชาพลศึกษาทั้งเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย และควรมีการจัดหลักสูตรวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนให้รัดกุมโดยมีคณะกรรมการหลักสูตรในโรงเรียน ครูสุขศึกษา และกรรมการการศึกษาในโรงเรียนเป็นผู้เตรียมหลักสูตรวิชาสุขศึกษา ส่วนหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตร สุขศึกษาควรมาจากความต้องการของนักเรียนและชุมชน ครูควรพัฒนาการสอนของตนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และครูควรมีความรู้และทักษะในการสอนเป็นคณะ ร่วมกับครูในวิชาอื่น ๆ นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดโครงการอาหารกลางวัน โครงการสวัสดิภาพ และคณะกรรมการสุขภาพไว้เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียนเพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมความรู้และความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมสุขภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย